

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 13

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2020

Видається за рішенням вченої ради
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Рекомендовано до друку вченою радою
біолого-технологічного факультету
(протокол №2 від «23» вересня 2020 р.)

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор)

Пелих Н.Л. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Пелих В.Г. – д.с.г.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри технології переробки та зберігання с.г. продукції

Ведмеденко О.В. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва

Папакіна Н.С. - к.с.-г.н., доцент кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 35, 30,90,111

Науково- інформаційний вісник біолого- технологічного факультету.
Вип. 13. – Херсон: ХДАУ, - 2020. - 520 с.

© *Біолого-технологічний факультет ХДАУ, 2020 р.*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**ПРИСВЯЧЕНА 80-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ
НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ
УКРАЇНИ, КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

КОВАЛЕНКА ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА

11 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

Херсон

Секція 4. Сучасні проблеми якості, безпечності виробництва і переробки продукції аграрного виробництва, під впливом кліматичних та антропогенних чинників

<i>Антоненко Н.О., Новікова Н. В.</i> Напрямки покращення споживних властивостей зернових хлібців	468
<i>Корбич Н.М.</i> Мед – натуральність та фальсифікація	472
<i>Сокрут О.В.</i> , Характеристика парних шкур великої рогатої худоби при використанні штучної аероіонізації	475
<i>Любенко О.І., Кривий В.В.</i> Ресурсо- та енергозберігаючі прийоми при утриманні курей несучок	479
<i>Кривий В.В.</i> Впровадження екологічних і економічних механізмів розвитку бджільництва в умовах змін клімату півдня України за системою ІНТ(Е)РН	485

Секція 5. Комерціалізація галузі тваринництва

<i>Бойко Л.О., Кривенко Д.С.</i> Головні проблеми розвитку галузі вівчарства в Україні та на Херсонщині	489
<i>Боровік Л.В., Левадний Д.А.</i> Проблематика розвитку тваринницької галузі регіону	493
<i>Карнаушенко А.С.</i> Екопідприємництво як перспективний вектор розвитку економіки	497
<i>Макухіна С. В.</i> Іноземна мова як невід’ємна складова формування професійного розвитку особистості в рамках міжнародних відносин	501
<i>Несін Ю. М.</i> Аналіз франкомовного підручника «ПІКСЕЛЬ»	504
<i>Петрова О.О.</i> Характерні особливості ризиків у тваринництві.	507
<i>Сідашова С.О., Бакун Ю., Северин В.І., Бондаренко О.В.</i> Сіра українська худоба як важливий елемент розбудови національного парку "Приорільський" на Дніпропетровщині	511
<i>Степаненко Н. В.</i> Сучасні тенденції та особливості розвитку ринку продукції птахівництва в Україні	516
<i>Мамедов С.М.</i> Аналіз світового ринку м’яса жуйних тварин	521
<i>Алфавитний показчик</i>	524

Секція 5. Комерціалізація галузі тваринництва

УДК 338.43:636.32./38(477.72)

ГОЛОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ВІВЧАРСТВА В УКРАЇНІ ТА НА ХЕРСОНЩИНІ

Бойко Л.О. - к.с.-г.н., доцент

Кривенко Д.С. - здобувач вищої освіти першого (бакалаврського)

рівня

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Важливим чинником забезпечення населення повноцінними продуктами харчування є ефективний розвиток галузі тваринництва. Приведення у відповідність до науково-обґрунтованих норм харчових продуктів, які щодня має споживати людина, можливе лише за умови використання продуктів тваринного походження. У галузі тваринництва на сьогодні пріоритетним у товарному секторі є розвиток молочно-м'ясного скотарства, свинарства, вівчарства, інфраструктури підприємств молоко- та м'ясопереробки, створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Не менш важливим у вирішенні порушеного питання є галузь вівчарства, зокрема, племінне, яке є джерелом постачання дієтичних продуктів харчування та сировини для підприємств переробної і легкої промисловості.

Вівчарство завжди було традиційною для України галуззю, але в процесі реформування аграрною сектора економіки вона виявилася найменш захищеною. Вівчарство зазнало найбільшого занепаду внаслідок впливу таких факторів, як відсутність ринку збуту вовни, незацікавленість господарств у її виробництві через низькі закупівельні ціни, неспроможність швидкого переходу галузі на виробництво м'яса баранини, низькі показники відтворення та збереження поголів'я овець.

Галузь вівчарства може мати перспективу, якщо говорити про м'ясний або молочний напрям.

Ще в радянські часи вівчарництво України ґрунтувалося на тому, що головний збут від вирощування цих тварин йшов від продажу вовни, а не м'яса. За останні десятиліття світовими лідерами у цьому бізнесі стали виробники з Австралії та Нової Зеландії, попит на українські вівці сильно впав, і тому господарства втратили до нього будь-який інтерес. Серед головних факторів, що стримують розвиток вівчарства: це відсутність власної племінної високопродуктивної породи та незначні обсяги виробництва м'яса в господарствах [1].

На світовому ринку попит на баранину стабільно зростає, ціна на неї в європейських супермаркетах у середньому становить 6 євро за кілограм, і це приваблює охочих виробників його туди постачати. Згідно з даними ФАО, споживання баранини стабільно збільшується і до 2025 р. ця тенденція тільки зростатиме. Споживання цього виду м'яса передусім стабільно відбувається на ринках країн, що розвиваються, особливо Близького Сходу. А виробництво місцевої продукції в цих країнах сильно відстає від ринкових потреб через відсутність надійної кормової бази та пасовищ.

Іншою причиною відсталості розвитку галузі є мала ємність внутрішнього ринку України. Споживання такого виду м'яса нашими громадянами досить незначне -через низькі доходи більшості населення, та відсутність відповідної культури споживання страв із баранини. Громадяни України споживають більш дешеву курятину та традиційну свинину [2].

Занепад вівчарства в Україні як і на Херсонщині протягом трансформаційного періоду в першу чергу позначився на скороченні поголів'я, у 2019 р. чисельність овець в Херсонській області порівняно з 1990 р. зменшилася у 18 разів, виробництво вовни - майже в 25 разів, а

м'яса баранини -у 30. Баранина в м'ясному балансі мешканців області складає лише 1,7%. Господарства, що виробляють цей вид м'яса на промисловому рівні - невеликого розміру, у середньому мають близько до 500 голів. Невеликі господарства не мають можливості самостійно заповнювати контейнери для продажу на ринках. Так, мінімальна партія контейнера становить 20 т, а це значить, що для його заповнення треба забивати понад тисячу голів овець на місяць. Тому для формування таких партій аграріям необхідно об'єднати зусилля та нарощувати поголів'я [3,4]. Обсяги та середні ціни продукції вівчарства розглянемо в табл.1.

Таблиця 1 - Обсяги та середні ціни овець живих, вовни овець та кіз реалізованих підприємствами у 2019 р.

	реалізовано		середні ціни реалізації	
	т	у %до 2018 р.	грн./т	у %до 2018 р.
Вовна овець та кіз				
Україна	119,0	70,4	25027,3	107,2
Херсонська область	36,8	92,2	34283,2	112,3
Вівці живі				
Україна	1536,5	106,5	26895,3	95,7
Херсонська область	273,4	206,3	27756,0	85,2

Як бачимо виробництво та реалізація вовни у 2019 р. як в Україні так і в Херсонській області скоротилась на 30 і 8% відповідно. Реалізація живих овець у Херсонській області вдвічі зросла, тому що є стабільний попит у закордонних покупців. В області є всі можливості для подальшого розвитку галузі. Збережено генетичний потенціал овець,

здатних до використання малопродуктивних пасовищ, особливо на півдні області, де збільшилася площа земель, виведених з обробітку та зрошення, що дає можливість займатися вівчарством. Останніми роками Херсонська область набула популярності як туристичний регіон. Тому вівчарські господарства можуть стати цікавими локаціями для агротурів, які знайомитимуть гостей нашого регіону з діяльністю овечої ферми, або гастротурів - з дегустацією крафтових сирів та бринзи з овечого молока.

Осередком відродження галузі на Херсонщині має стати Інститут «Асканія-Нова» – єдиним закладом в країні, що займається генетикою вівчарства, має потужні наукову та технічну базу для створення нових високопродуктивних порід, згідно вимогам сучасного ринку. Порода асканійська тонкорунна, яка виведена на Херсонщині, є перлиною вівчарської селекції. Вовна тварин цих порід досягає 20 см у довжину, має гарні технічні показники. Не дивно, що Херсонська область з року в рік посідає 1 місце в Україні з настригом вовни з однієї вівці - 3,2 кг (1,2 кг - середній показник в Україні). А в передових господарствах області зафіксовано результати - понад 7 кг вовни з однієї вівці.

Основними завданнями, спрямованими на відновлення галузі вівчарства в Україні та Херсонщині, є збільшення поголів'я овець, змінення стратегій ведення вівчарства, розвиток м'ясо-вовняного напрямку, надання особливого значення збереженню наявних порід овець, здатних одночасно продукувати високоякісну вовну та м'ясо. Виконання цих завдань дозволить забезпечити збільшення обсягів виробництва продукції вівчарства не тільки на території нашого регіону, а в цілому по Україні.

Список використаних джерел:

1. Бойко В. О. Перспективи розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузі вівчарства на Херсонщині / В. О. Бойко // Економіка АПК. – 2018. – № 1. – С. 26-33.

2. . Boiko V., Kwilinski A., Misiuk M., & Boiko L. Competitive advantages of wholesale markets of agricultural products as a type of entrepreneurial activity: the experience of Ukraine and Poland. *Economic Annals-XXI*. 2019. 175(1-2). P. 68-72. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V175-12>.

3. Бойко В.О. [Діагностика бізнес-середовища та стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств](#): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Миколаїв, 2014. 22 с.

4. Boiko V. Algorithm of developing competitive strategies and the trends of realizing them for agricultural enterprises. *ScienceRise*. 2016. Т. 2, N 1 (19). P. 30-34. DOI : 10.15587/2313-8416.2016.60349.

УДК 338.43:636 (477.7)

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

Боровік Л.В. - д.е.н., доцент

Левадний Д.А. - аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Одним з слабких місць у зміцненні інвестиційного потенціалу країни є відсталість розвитку тваринницької галузі. Розробка і реалізація стратегічних інвестиційних проєктів, як у державі так і її регіонах, потребує не тільки законодавчих змін, а й державного протекціонізму. Ті заходи, які держава вживає для підтримки цієї галузі є неефективними, оскільки вони не носять системного характеру та недостатньо фінансуються. Вони не забезпечують достатній рівень відтворювального процесу, що веде до щорічного зменшення поголів'я тварин та обсягів виробництва молока і м'яса. Статистичні данні свідчать, що виробництво тваринницької продукції в Україні скоротилося до рівня довоєнного періоду. Подолання кризи у цій галузі має базуватися на

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**ПРИСВЯЧЕНА 80-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА
АКАДЕМІЇ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І
ТЕХНІКИ УКРАЇНИ, КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

КОВАЛЕНКА ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та друкуються мовою оригіналу. Відповідальність за достовірність змісту, фактів, графічних матеріалів покладається на авторів.

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор)

Пелих Н.Л. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Пелих В.Г. – д.с.г.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри технології переробки та зберігання с.г. продукції

Ведмеденко О.В. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва

Папакіна Н.С. - к.с.-г.н., доцент кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Умов. друк. арк. 24,83

73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23,

ДВНХ «Херсонський державний аграрний університет»

Біолого-технологічний факультет

Сайт: www.ksau.kherson.ua E-mail: office@ksau.kherson.ua